

۵۸۲۰۷/۱۱۴۹۲۴

۱۳۹۹/۱۰/۱۰

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر قالیباف

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه "تصویب مقاله نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و پروتکل ۲۰۰۲ (شماره ۱۳۸۱) مقاله نامه ایمنی و بهداشت شغلی" که به پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جلسه ۱۳۹۹/۹/۲۳ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسین روحانی

رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، شورای نگهبان، وزارت امور خارجه، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

دبیرخانه شورای نگهبان

شماره ثبت: ۹۹/۱۲/۲۱۲۲۳

تاریخ ثبت: ۹۹/۱۰/۱۰

کد پرونده:

تاریخ ورود:

۵۸۲۰۷۱ ۱۱۴۹۲۴

مارس ۱۳۹۹

بسمه تعالی

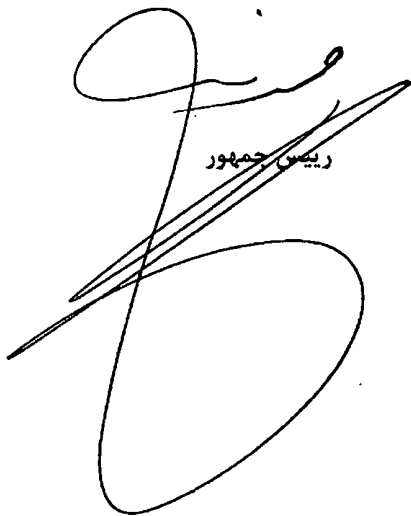
مقدمه توجیهی:

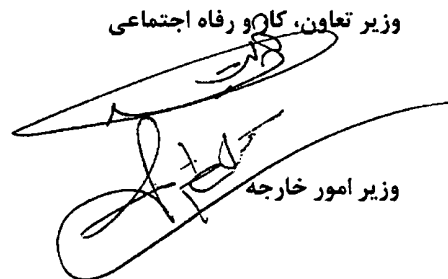
با عنایت به ضرورت پیشگیری از حوادث ناشی از کار، مرتبط با کار یا در حین کار و تأمین شرایط شغلی سالم و با هدف کاهش عوامل خطرزا در محیط کار، لایحه زیر برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود:

"لایحه تصویب مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی
۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) و پروتکل ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی"

ماده واحده - مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) (شماره ۱۵۵) مشتمل بر یک مقدمه و سی ماده و پروتکل ۲۰۰۲ (۱۳۸۱) مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) مشتمل بر یک مقدمه و دوازده ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه تسلیم اسناد آن داده می‌شود.
تبصره ۱- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به عنوان مقام صلاحیت‌دار موضوع مقاله‌نامه و پروتکل یادشده تعیین می‌شود.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون، توسط شورای عالی حفاظت فنی تهیه و با پیشنهاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس جمهور

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی

وزیر امور خارجه

مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰)

(شماره ۱۵۵)

مقدمه

فراهمایی (کنفرانس) عمومی بین‌المللی کار، که به دعوت هیئت مدیره دفتر بین‌المللی کار در ژنو منعقد شد و شصت و هفتمین نشست خود را در ۳ ژوئن ۱۹۸۱ (۱۳ خرداد ۱۳۶۰) برگزار کرد؛ با تصمیم‌گیری درباره تصویب برخی پیشنهادهای مربوط به ایمنی، بهداشت و محیط کار که ششمین موضوع دستورکار اجلاس می‌باشد، و با تصمیم به این که این پیشنهادهای باید در قالب مقاله‌نامه‌ای بین‌المللی تدوین شود، این مقاله‌نامه را که مقاله‌نامه ایمنی و بهداشت شغلی ۱۹۸۱ (۱۳۶۰) نامیده می‌شود، در بیست و دومین روز ژوئن هزار و نهصد و هشتاد و یک (اول تیر ماه ۱۳۶۰) تصویب می‌نماید:

بخش یکم: دامنه شمول و تعاریف

ماده ۱

- ۱- این مقاله‌نامه در مورد همه بخش‌های فعالیت اقتصادی اعمال می‌شود.
- ۲- عضوی که این مقاله‌نامه را تصویب می‌کند، در نخستین فرصت ممکن پس از مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری ذی‌نفع منتخب، می‌تواند همه یا بخشی از بخش‌های خاص فعالیت اقتصادی مانند کشتیرانی دریایی یا ماهیگیری را با توجه به مشکلات خاص ناشی از ماهیت ذاتی آنها، از شمول اعمال مقاله‌نامه مستثنی سازد.
- ۳- هر عضوی که این مقاله‌نامه را تصویب می‌کند، در اولین گزارش خود درباره اجرای این مقاله‌نامه که به موجب ماده (۲۲) اساسنامه سازمان بین‌المللی کار تسلیم می‌شود، هر بخشی را که ممکن است بر اساس بند (۲) این ماده مستثنی شده باشد یا ذکر علل استثنای مزبور فهرست، اقدامات اتخاذ شده برای ارائه حمایت کافی به کارگران در شاخه‌های مستثنی شده را توصیف و در گزارش‌های بعدی هرگونه پیشرفت در جهت اعمال گسترده‌تر مقاله‌نامه را بیان خواهد کرد.

ماده ۲

- ۱- این مقاله‌نامه شامل همه کارگران تحت پوشش بخش‌های فعالیت اقتصادی می‌شود.
- ۲- هر عضوی که این مقاله‌نامه را تصویب می‌کند، در نخستین فرصت ممکن پس از مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری ذی‌نفع منتخب می‌تواند همه یا بخشی از گروه‌های محدودی از کارگران را با توجه به مشکلات ویژه‌ای که در خصوص آنها وجود دارد، از اجرای مقاله‌نامه مستثنی سازد.
- ۳- هر عضوی که این مقاله‌نامه را تصویب می‌کند، در اولین گزارش خود درباره اجرای این مقاله‌نامه که به موجب ماده (۲۲) اساسنامه سازمان بین‌المللی کار تسلیم می‌شود، هر گروه محدودی را که ممکن است

دفتر هیئت دولت

بر اساس بند (۲) این ماده مستثنی شده باشد با ذکر علل استثنای مزبور فهرست و در گزارش‌های بعدی هرگونه پیشرفت در جهت اعمال گسترده‌تر را بیان خواهد کرد.

ماده ۳

از نظر این مقابله‌نامه:

الف) اصطلاح «بخش‌های فعالیت اقتصادی» شامل همه بخش‌هایی می‌شود که در آن کارگران به کار اشتغال دارند، از جمله مشاغل دولتی؛

ب) اصطلاح «کارگران» شامل همه اشخاص شاغل از جمله کارمندان دولتی است؛

پ) اصطلاح «محل کار» شامل همه محل‌هایی است که تحت کنترل مستقیم یا غیرمستقیم کارفرما قرار دارد و کارگران باید به سبب کار خود در آنجا حاضر باشند یا به آنجا آمد و شد کنند؛

ت) اصطلاح «مقررات» شامل همه مقرراتی است که مقام یا مقام‌های صلاحیت‌دار به آن قوت قانونی بخشیده‌اند؛

ث) اصطلاح «سلامت» در ارتباط با کار نه تنها مشخص‌کننده عدم وجود بیماری یا ضعف و سستی است بلکه شامل عوامل جسمی و فکری مؤثر بر سلامت است که مستقیماً به ایمنی و بهداشت شغلی مربوط می‌شود.

بخش دوم: اصول سیاست ملی

ماده ۴

۱- هر کشور عضو با توجه به شرایط و رویه ملی و با مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، سیاست ملی منسجمی را در خصوص ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار تدوین و اجرا و به طور دوره‌ای آن را بازنگری خواهد کرد.

۲- هدف این سیاست، پیشگیری از آسیب به سلامتی و حوادث ناشی از کار، مرتبط با کار یا در حین کار از طریق به حداقل رساندن علل بروز خطرهایی خواهد بود که به‌طور ذاتی در محیط کار وجود دارد - در حدی که به‌طور متعارف عملی است.

ماده ۵

سیاست موضوع ماده (۴) حوزه‌های اصلی عملیاتی زیر را در حدی در نظر خواهد گرفت که حوزه‌های مزبور بر ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار اثر می‌گذارد:

الف) طراحی، آزمایش، انتخاب، جایگزینی، نصب، تدارک، به‌کارگیری و نگهداری عوامل مادی کار (محل کار، محیط کار، ابزار، ماشین‌آلات و تجهیزات، مواد و عناصر شیمیایی، فیزیکی و زیستی و فرآیندهای کار)؛

ب) ارتباط بین عوامل مادی کار با افرادی که کار را انجام می‌دهند یا بر آن نظارت می‌کنند و انطباق ماشین‌ها، تجهیزات، ساعات کار، سازماندهی کار و فرآیندهای کار با توانایی جسمی و فکری کارگران؛

پ) پرورش از جمله پرورش تکمیلی لازم صلاحیت‌ها و انگیزه‌های اشخاص دخیل در یک یا چند عنوان در راستای دستیابی به سطوح مناسبی از ایمنی و بهداشت؛

دفتر هیئت دولت

ت) ارتباط و همکاری در سطوح گروه کاری و کارگاه و در همه سطوح مناسب دیگر تا سطح ملی و از جمله در سطح مزبور؛
ث) حمایت از کارگران و نمایندگان آنها در برابر اقدامات انضباطی ناشی از اعمالی که آنها مطابق سیاست موضوع ماده (۴) فوق به طور معقول انجام داده‌اند.

ماده ۶

در هنگام تدوین سیاست موضوع ماده (۴) این مقاله‌نامه وظایف و مسئولیت‌های مقام‌های دولتی، کارفرمایان و کارگران و اشخاص دیگر در زمینه ایمنی، بهداشت شغلی و محیط کار با در نظر گرفتن خصوصیات تکمیلی مسئولیت‌های مزبور و نیز شرایط و رویه ملی مشخص خواهد شد.

ماده ۷

وضعیت ایمنی، بهداشت شغلی و محیط کار به منظور شناسایی مشکلات مهم، روش‌های موثر در حال تحول و تعیین اولویت‌ها و ارزشیابی نتایج، در فواصل زمانی مناسب به صورت کلی یا در زمینه‌های خاص بازنگری خواهد شد.

بخش سوم: اقدام در سطح ملی

ماده ۸

هر عضو به منظور ترتیب اثر دادن به ماده (۴) فوق، از طریق قوانین یا مقررات یا روش دیگر طبق شرایط و رویه ملی و با مشورت تشکل‌های کارفرمایی و کارگری ذینفع منتخب، اقدام‌های ضروری را اتخاذ خواهد کرد.

ماده ۹

۱- نظام بازرسی مناسب و کافی، اجرای قوانین و مقررات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار را تضمین خواهد کرد.
۲- نظام اجرایی، جریمه‌های کافی را برای نقض قوانین و مقررات پیش‌بینی خواهد کرد.

ماده ۱۰

اقداماتی به منظور راهنمایی کارگران و کارفرمایان در جهت کمک به آنها برای رعایت تعهدات قانونی اتخاذ خواهد شد.

ماده ۱۱

به منظور ترتیب اثر دادن به سیاست موضوع ماده (۴) این مقاله‌نامه، مقام یا مقام‌های صلاحیتدار اطمینان حاصل خواهند کرد که وظائف زیر به تدریج انجام می‌شود:

دفتر هیئت دولت

الف) در جایی که ماهیت و میزان خطرها ایجاب می‌نماید، تعیین شرایط مربوط به طراحی، ساخت و آماده‌سازی کارگاه‌ها، آغاز بهره‌برداری از آنها، دگرگونی‌های مهمی که آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد و تغییرات در هدف‌ها، ایمنی تجهیزات فنی مورد استفاده در کار و نیز اجرای رویه‌هایی که مقام‌های صلاحیت‌دار تعیین کرده‌اند؛

ب) تعیین فرایندهای کار و مواد و عواملی که در معرض آنها قرار گرفتن باید ممنوع، محدود یا موقوف به کسب اجازه یا نظارت مقام یا مقام‌های صلاحیت‌دار شود؛ خطرات بهداشتی ناشی از قرار گرفتن همزمان در معرض چندین ماده یا عامل در نظر گرفته خواهد شد؛

پ) تدوین و اجرای تشریفات مربوط به اعلام حوادث و بیماری‌های شغلی از سوی کارفرمایان و در صورت اقتضاء از سوی مؤسسات بیمه و سایر مؤسساتی که مستقیماً در این امر دخیل هستند و تهیه آمارهای سالانه درباره حوادث و بیماری‌های شغلی؛

ت) انجام تحقیقات در مواردی که به نظر برسد حوادث شغلی، بیماری‌های شغلی یا هر آسیب دیگری که سلامتی را در هنگام کار یا در ارتباط با کار به مخاطره می‌اندازد، منعکس‌کننده موقعیت‌های جدی است؛
ث) انتشار اطلاعات سالانه درباره اقدام‌هایی که در اجرای سیاست موضوع ماده (۴) این مقاله‌نامه به عمل آمده است و حوادث و بیماری‌های شغلی و سایر آسیب‌های به سلامتی که در هنگام کار یا در ارتباط با کار به وجود می‌آید؛

ج) ایجاد یا گسترش سامانه‌هایی برای بررسی عوامل شیمیایی، فیزیکی و زیستی در مورد خطری که برای سلامت کارگران وجود دارد، با در نظر گرفتن شرایط و امکانات ملی.

ماده ۱۲

اقداماتی طبق قانون یا رویه ملی اتخاذ خواهد شد تا اطمینان حاصل شود که اشخاصی که ماشین‌آلات، تجهیزات و مواد مصرفی شغلی را طراحی، تولید، وارد، تأمین یا منتقل می‌کنند:

الف) مطمئن گردند که ماشین‌آلات، تجهیزات یا مواد تا جایی که به‌طور عرفی عملی است برای ایمنی و سلامت اشخاصی که به درستی آنها را به کار می‌برند، خطری در بر نداشته باشد؛

ب) اطلاعات در باره نصب و به‌کارگیری درست ماشین‌آلات و تجهیزات و استفاده درست از مواد و اطلاعات در باره خطرات ماشین‌آلات و تجهیزات و ویژگی‌های خطرناک مواد شیمیایی، عوامل یا فرآورده‌های فیزیکی و زیستی و نیز دستورالعمل‌های درباره چگونگی اجتناب از خطرات شناخته شده را در دسترس قرار می‌دهند،

پ) به‌منظور رعایت بندهای (الف) و (ب) این ماده مطالعات و پژوهش‌هایی را انجام می‌دهند یا در غیر این صورت در جریان تحولات دانش علمی و فنی قرار لازم می‌گیرند.

ماده ۱۳

کارگری که خودش را از موقعیت کاری دور کرده است که به دلیلی منطقی معتقد است که خطر قریب‌الوقوع و جدی برای زندگی یا سلامت او در بر دارد طبق شرایط و رویه ملی در برابر پیامدهای غیرعادلانه حمایت خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۴

به منظور ترغیب گنجاندن موضوعات مربوط به ایمنی و بهداشت شغلی و محیط کار در کلیه سطوح آموزشی و تربیتی از جمله در آموزش عالی فنی، پزشکی و حرفه‌ای به روشی متناسب با شرایط و رویه ملی و به ترتیبی که پاسخگوی نیازهای آموزشی همه کارگران باشد، اقداماتی اتخاذ خواهد شد.

ماده ۱۵

- ۱- هر عضو به منظور حصول اطمینان از انسجام سیاست موضوع ماده (۴) این مقاله نامه و اقداماتی برای اعمال آن، در نخستین فرصت ممکن پس از مشورت با تشکل‌های کارفرمایی و کارگری منتخب، و در صورت اقتضا نهادهای دیگر، ترتیباتی را متناسب با شرایط و رویه ملی برقرار خواهد کرد تا از هماهنگی ضروری میان مقام‌ها و نهادهای مختلف که قابل اجرا کردن بخش‌های دوم و سوم این مقاله نامه بر عهده آنهاست، اطمینان حاصل شود.
- ۲- هرگاه اوضاع و احوال و شرایط و رویه ملی اقتضا کند، این ترتیبات شامل تأسیس نهادی مرکزی خواهد بود.

بخش چهارم: اقدام در سطح کارگاه

ماده ۱۶

- ۱- کارفرمایان موظف خواهند بود در حدی که به‌طور متعارف عملی است اطمینان حاصل کنند تا محل کار، ماشین‌آلات، تجهیزات و فرآیندهای تحت نظارت آن‌ها، ایمن و برای سلامتی بی‌خطر باشد.
- ۲- کارفرمایان موظف خواهند بود در حدی که به‌طور متعارف عملی است اطمینان حاصل کنند هنگامی که اقدامات حفاظتی مقتضی اتخاذ می‌شود، مواد و عوامل شیمیایی، فیزیکی و زیستی تحت نظارت آنها خطری متوجه سلامت نکند.
- ۳- کارفرمایان موظف خواهند بود در صورت نیاز، لباس و تجهیزات حفاظتی مناسب را به منظور پیشگیری از خطر حوادث و خطر آثار زیانبار برای سلامت در حدی تأمین کنند که به‌طور متعارف عملی است.

ماده ۱۷

هرگاه دو یا چند کارگاه هم‌زمان در یک محل فعالیت داشته باشند، در اعمال الزامات این مقاله نامه همکاری خواهند کرد.

ماده ۱۸

کارفرمایان موظف خواهند بود در صورت لزوم اقدام‌هایی برای رویارویی با موقعیت‌های اضطراری و حوادث از جمله تدارک کمک‌های اولیه مناسب اتخاذ کنند.

ماده ۱۹

ترتیباتی در سطح کارگاه برقرار خواهد شد تا به موجب آن:

دفتر هیئت دولت

الف) کارگران در حین انجام کار خود، در اجرای تعهداتی بر عهده کارفرمای آنها گذاشته شده است، همکاری کنند؛

ب) نمایندگان کارگران در کارگاه، در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی با کارفرما همکاری کنند؛
پ) به نمایندگان کارگران در کارگاه، اطلاعات کافی درباره اقدامات اتخاذ شده از سوی کارفرما برای تأمین ایمنی و بهداشت شغلی داده شود. آن‌ها می‌توانند درباره اطلاعات مزبور با تشکلهایی که نمایندگی آنها را برعهده دارند، مشورت کنند، مشروط به این که اسرار بازرگانی را فاش نسازند؛

ت) به کارگران و نمایندگان آنها در کارگاه‌ها، آموزش مناسب در زمینه ایمنی و بهداشت شغلی داده شود.
ث) کارگران یا نمایندگان آنها و حسب مورد تشکلهایی که نمایندگی آنها را برعهده دارند طبق قوانین و رویه ملی، مجاز به تحقیق در مورد کلیه وجوه ایمنی و بهداشت شغلی مربوط به کار خود باشند و کارفرما در این باره با آنها مشورت نماید؛ به این منظور می‌توان با توافق متقابل از مشاوران فنی خارج از کارگاه استفاده کرد؛

ج) کارگر هر گونه وضعیتی که وی توجیه منطقی برای این باور دارد که خطر قریب‌الوقوع و جدی برای زندگی یا سلامت او در بر دارد، بی‌درنگ به آگاهی سرپرست مستقیم خود برساند؛ تا زمانی که کارفرما اقدام اصلاحی را در صورت لزوم اتخاذ نکرده است، کارفرما نمی‌تواند کارگران را ملزم کند تا به موقعیت کاری خود که در آن خطر قریب‌الوقوع و جدی برای زندگی و سلامت ادامه دارد، بازگردند.

ماده ۲۰

همکاری بین کارفرمایان و کارگران و یا نمایندگان آنها در کارگاه، عامل اساسی اقدامات تشکیلاتی یا سایر اقدامات اتخاذ شده به موجب مواد (۱۶) تا (۱۹) این مقاله‌نامه به شمار خواهد آمد.

ماده ۲۱

اقدامات ایمنی و بهداشت شغلی متضمن هیچ هزینه‌ای برای کارگران نخواهد بود.

بخش پنجم: مقررات پایانی

ماده ۲۲

این مقاله‌نامه هیچیک از مقاله‌نامه‌ها یا توصیه‌نامه‌های بین‌المللی کار را مورد تجدیدنظر قرار نمی‌دهد.

ماده ۲۳

اسناد تصویب رسمی این مقاله‌نامه به منظور ثبت به مدیرکل دفتر بین‌المللی کار ارسال خواهد شد.

ماده ۲۴

۱ - این مقاله‌نامه فقط برای آن دسته از اعضای سازمان بین‌المللی کار الزام‌آور خواهد بود که اسناد تصویب آنها نزد مدیرکل ثبت شده باشد.

دفتر هیئت دولت

۲- این مقالهنامه (۱۲) ماه پس از تاریخی که در آن اسناد تصویب دو عضو نزد مدیر کل ثبت شده باشد، لازم الاجرا خواهد شد.
۳- پس از آن، این مقالهنامه برای هر عضوی، (۱۲) ماه پس از تاریخ ثبت سند تصویب آن لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۵

۱- هر عضوی که این مقالهنامه را تصویب کرده است، می تواند پس از انقضای ده سال از تاریخی که این مقالهنامه برای نخستین بار لازم الاجرا شده است، از طریق سندی که برای ثبت به مدیرکل دفتر بین المللی کار ارسال می شود، عضویت خود در آن را ابطال نماید. ابطال عضویت مزبور پیش از سپری شدن یک سال از تاریخ ثبت آن، نافذ نخواهد شد.
۲- هر عضوی که این مقالهنامه را تصویب کرده است و ظرف یک سال از تاریخ انقضای دوره ده ساله موضوع بند پیشین از حق ابطال عضویت پیش بینی شده در این ماده استفاده نکرده است، برای یک دوره ده ساله دیگر ملتزم خواهد بود و پس از آن در انقضای هر دوره ده ساله به موجب شرایط پیش بینی شده در این ماده می تواند عضویت در این مقالهنامه را ابطال نماید.

ماده ۲۶

۱- مدیرکل دفتر بین المللی کار ثبت تمامی اسناد تصویب و ابطال عضویت را که توسط اعضای سازمان بین المللی کار اطلاع داده شده است، به اطلاع تمامی اعضای سازمان خواهد رساند.
۲- مدیرکل ضمن اطلاع رسانی در مورد ثبت دومین سند تصویب اعلام شده به وی، توجه اعضای سازمان را به تاریخ لازم الاجرا شدن این مقالهنامه جلب خواهد کرد.

ماده ۲۷

مدیرکل دفتر بین المللی کار، طبق ماده ۱۰۲ منشور سازمان ملل متحد، شرح کاملی از تمامی اسناد تصویب و ابطال عضویت که طبق مفاد مواد پیشین توسط وی به ثبت رسیده است، برای ثبت به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال خواهد کرد.

ماده ۲۸

هیئت مدیره دفتر بین المللی کار در هر زمانی که لازم بداند گزارشی در خصوص کارکرد این مقالهنامه به فراهمایی عمومی ارائه خواهد داد و ضرورت درج موضوع بازنگری کلی یا جزئی آن در دستورکار فراهمایی را بررسی خواهد کرد.

ماده ۲۹

۱- هرگاه فراهمایی، مقالهنامه جدیدی را تصویب نماید که این مقالهنامه را به طور کلی یا جزئی مورد تجدید نظر قرار دهد، جز در صورتی که مقالهنامه جدید ترتیب دیگری مقرر کرده باشد:

دفتر هیئت دولت

الف) اگر و هنگامی که مقاله‌نامه تجدیدنظر کننده جدید لازم‌الاجرا شود، تصویب مقاله‌نامه تجدیدنظر کننده جدید توسط هر عضو، صرفنظر از مقررات ماده (۲۵) فوق قانوناً به منزله ابطال فوری عضویت در این مقاله‌نامه خواهد بود؛

ب) از تاریخ لازم‌الاجرا شدن مقاله‌نامه تجدیدنظر کننده جدید، این مقاله‌نامه برای تصویب از سوی اعضا، بسته خواهد شد.

۲- این مقاله‌نامه در هر حال در مورد اعضای که آن را تصویب کرده‌اند ولی مقاله‌نامه تجدیدنظر کننده را تصویب نکرده‌اند، همچنان با شکل و محتوای فعلی آن لازم‌الاجرا خواهد ماند.

ماده ۳۰

نسخه‌های انگلیسی و فرانسوی متن این مقاله‌نامه از اعتبار یکسان برخوردارند.

دفتر هیئت دولت